

Синдикално U@PPD

ЛИСТ СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

Број 230 • јул-август 2024 • Година XXIV • Бесплатан примерак • www.sind-obr.org.rs

ISSN 1451-7574

У међувремену...

Пише: Валентина Илић

По први пут, након дугог низа година, школска година почиње без протеста, најаве штрајка, како је то већ постало готово правило. Наравно, ту не рачунамо најаву тзв "белог штрајка" самозваног синдикалног лидера који уз кућну климу смишља како да се промовише пре свих и куца на отворена врата, али важно је да се прича док су други на одмору.

Разлог за миран почетак је договор репрезентативних синдиката (сарадњу са њима министарка просвете веома цени) да се припреме за најављени састанак са премијером и његовим сарадницима у вези са реализацијом потписаног Протокола о решавању нагомиланих проблема запослених у просвети.

Зато је тим веће изненађење, готово разочарење сва четири синдиката резолутним негативним ставом премијера - све може, али пара нема. Лежерног става и благо арогантнoг држања лаконски је свим синдикалним представницима саопштио - чему сте се надали, заборавите, ништа од тога, не овај или онај проценат, него ништа!

Збуњеним синдикалцима саопштена је прича о наредној години у којој ћемо се сустизати са повећаним минималцем и изнова уморити од јурења недостижног, а обећаног просека. А од обећаних и Протоколом потписаних

додатних пара за просвету - ни у најави! Толико заостајање не може се достићи једним повећањем плата у проценту или два више од осталих делова јавног сектора. Зато о динамичи повећања треба озбиљно преговарати. А "Влада континуитета" је став претходне Владе прихватила као потписано обећање које никог не обавезује. Или, ипак, да - запослене да раде више и посвећеније, а власт да одлаже реализацију обећања.

Лош почетак сарадње и горак укус за почетак нове школске године. Док министарка очекује и најављује нови узлет у узајамном заједништву ученика, наставника и родитеља, и она је прихватила наратив о обећању бољег живота од наредне године. Основна професија јој и налаже да прихвати наметнуте околности.

А да ли и свима нама? Ако треба уозбиљити социјалне партнере, онда да кренемо са њима једино разумљивим наративом и акцијом. Само најаву озбиљног, образложеног протеста и штрајк запослених доводи до озбиљног дијалога. Нажалост, истинито. Зато сви репрезентативни синдикати иступају заједнички и одлучном акцијом траже озбиљан, обавезујући дијалог са Владом.

Уосталом то раде и синдикати широм Европе и света. Положајем просветних радника и јавног образовања бавило се и преко 1.200 делегата на Светском Конгресу Интернационале образовања, о чему пишемо у овом броју, као и занимљивој презентацији о добробити просветних радника.

То што мало ко својом вољом од прве жели да се школује за просветног радника, изгледа да не забрињава никог. Премијер каже да зна за проблем, ваљда онда знају и да многе предмете предају несвршени студенти и они којима је тај предмет "добро ишао" током њиховог школовања.

Али их ни то не спречава да се хвале л-тим кругом запошљавања просветних радника који годинама раде несигуран посао на одређено време - са реалним ученицима, у реалним одељењима, не на измишљеним пословима у некој администрацији и чекају милост да им се одобри стално запошлење. Разлог специјалног одобравања је дугогодишња забрана или ограничење запошљавања администрације како би се укупно смањило њихов број, па су ту укључени сви који раде у јавном сектору, како би се смањили трошкови у државном буџету и уштедело више пара.

Но, ко зна зашто је то добро. Да није тако, питање је да ли бисмо имали толико пара на државном рачуну којима се хвали министар финансија? Мало ли је за осећање сигурности генерално, а од догодине ће бити и за просветне раднике. Треба прихватити реалност, рекла је наша министарка. А она боље од осталих зна шта је важно за душевни мир и добробит појединца.

Упркос свему, радујемо се новој школској години, новим првацима и новим изазовима! Да није тако, не бисмо се бавили образовањем.

Саопштење четири репрезентативна синдиката

Поводом конференције за новинаре, одржане 2. септембра испред Владе Србије, четири репрезентативна синдиката упутила су медијима Саопштење које преносимо у целини.

Поштована јавности,

Поштовани родитељи наших ђака,

Обраћамо вам се овим путем како бисмо поделили муку коју, као запослени у школама имамо, а коју ви не видите од гласне кампање која се против нас води. Школе у Србији су постале тескобна места, како за нас који у њима радимо, тако и за вашу децу која у њих иду. "Поштују" нас представници Владе, "разуме" нас министарка са свитом помоћника, а ми и ову школску годину почињемо без достојанствене и примерене надокнаде за свој посао и пристојних услова за рад. Радимо за државу у којој је уобичајено да се, с

времена на време, обећањима хране они који чувају и образују вашу децу.

Претварају нас у психологе, полицајце, иследнике, дефектологе, социјалне

раднике, правнике... а подразумевају да свој основни посао учитеља и наставника радимо за плате које су знат-

/Наставак на 3. страни/

Одржане седнице Председништва и Републичког одбора

Пише: Миодраг Камперелић

Синдикат образовања Србије традиционално, пред почетак школске године одржава седнице Председништва и Републичког одбора. Састанци су одржани 30. августа у Београду. На обе седнице учесници су радили по истом дневном реду, а теме су биле актуелна ситуација у образовању, информација са састанка репрезентативних синдиката, план даљих активности, организација спортских сусрета, именоване председника Градског одбора образовања Ниша и друге.

Председница је одмах известила чланове Републичког одбора о састанку, који је одржан у Влади Републике Србије са премијером и представницима репрезентативних синдиката, на којем је разматрана реализација Протокола из прошле године. Представници Владе нису понудили никакво решење у вези са повећањем зарада у овој години, већ само за наредну годину, што представља директно кршење одредаба Протокола. Синдикати су одмах одржали заједнички састанак и дали саопштење које смо одмах објавили у медијима и на нашем сајту. У плану активности синдиката у наредном периоду је одржавање Конференције за медије, сад већ одржане 2. сеп-

тембра испред зграде Владе, затим 16. септембра обустава рада и протести у целој Србији, по школским управама, а од резултата даљих преговора ће зависити и тотална обустава рада почетком октобра.

Чланови Републичког одбора су показали разочарење и незадовољство оваквим односом државних органа према запосленима у просвети и због још једног кршења договора. Осим повећања за разредно старешинство, ниједна одредба Протокола није реализована. И даље се чека на смањење администрације, школска година је почела, а нема ни најава о промени Уредбе о коефицијентима. Не само да се проблеми не решавају, већ се гомилају, најавама да ће повећати зараде само за наставнике. Др Марина Миленковић је говорила о проблемима у високом образовању, јер нема наговештаја да ће се ускоро закључити анекс ПКУ за високо образовање. Почетком лета је формирана Радна група за закон о високом образовању у коју нису укључили представнике синдиката. На нашу интервенцију додали су и представнике нашег синдиката.

Чланови Републичког одбора су указали на нове проблеме са применом Стручног упутства за формирање

одељења, као и за расписивање конкурса за пријем у стални радни однос, јер не постоје прецизно утврђени рокови, који се морају поштовати.

Колегиница Николина Јанковић је говорила о састанку радне групе за основно и средње образовање, која је разматрала измене и допуне ЗОСОВ. По њеним речима није ништа конкретно прихваћено, више су у питању "козметичке" промене.

На предлог Председништва за председника Градског одбора образовања Ниша именован је колега Данијел Ђорђевић на период од годину дана. У том периоду он ће организовати изборни састанак за председника овог одбора.

Организација Спортских сусрета тече по плану, ове године је пријављен највећи број учесника - више од 670 пријављених из скоро 50 екипа.

Договорено је да се коначне промене спискова доставе до понедељка, 2. септембра, како би хотелу послали све неопходне документе. Састанак Организационог одбора биће одржан у Теслићу (Република Српска), дан пре почетка игара. На састанку ће бити изабран председник Организационог одбора, обављен смештај учесника и жреб за такмичења.

Наставак са 2. стране/

но испод просека у земљи Србији. Наведене стручњаке не уводе у школе, јер су скупи за државу, па им је јефтиније да сав терет њиховог посла придоду нама, као да се подразумева да ће мо ми то знати да обављамо.

Зато, али и из других разлога, све више нас нема образа, а и савест нам не дозвољава да беспоговорно прихватимо задате нам задатке и сналазимо се уз помоћ савета колега, или покојег семинара. Све више колега напушта просвету, одлази у друге послове или превремену пензију. Као по правилу, напуштају нас најсавеснији и најодговорнији, а ми који остајемо у школи све више увиђамо да смо ентузијастички који се боре са ветрењачама.

А шта ће бити када и ми одемо, неко у пензију, неко главом без обзира, трбухом за крухом? Ко ће учити нашу децу да буду часни људи у нечасном свету?

Као са занатлијама и возачима - увели би они стране раднике у школе, али не могу без знања језика. Зато, ето, морају да обећавају нама, затеченим у овом систему да ће нам дати више од износа намењеног за све на буџету, али од наредне године!

Посебно истичемо да за нагомилано насиље у школама, за обимну и ненаписиву администрацију - никад нисмо били и одбијемо да будемо одговорни за нешто што није наш део посла! Образовали смо се да учимо вашу децу, да у њима будимо критичку свест, хуманистичке идеје, а не да покушавамо да жонглирамо између преобимних програма, нагомилане администрације и инспекција које будно мотре на први погрешан корак.

Уместо тога, жеља нам је, како то рече и наша министарка, да школе буду срећне заједнице у којима ће ваша и наша деца стицати знања и вештине за век у ком живе. Желимо да у нама препознате савезнике у васпитном процесу своје деце. Неко нам, поштовани родитељи, копа ровове и подиже зидове између вас и нас већ годинама, са намером да за стање у школама окриви само наставнике.

Незнање је пожељно и потребно, логичко мишљење не расте више у Србији. Наставници су они који раде мало и кратко и дуг им је распуст најчешће се о нама чује... Уместо своје образовне улоге, школе нам служе за куповину илузија и социјалног мира, а од оних који носе процес образовања праве се социјални случајеви који по изјавама над-

лежних "опет траже" (а кад смо их добили!?) веће плате. Најбољи за вашу децу не долазе у школе а најбољи међу нама ускоро ће и отићи из школа јер има много лакших послова који су, скоро сви, плаћенији од нашег.

Ми који смо сваког дана са вашом децом у учioniцама то покушавамо да спречимо бојећи се да, ако не спасемо школу, незнање и нерад ће превладати. А, подсећамо, незнање је корен сваког хаоса.

Са Владом Републике Србије потписали смо октобра 2023. обавезујући Протокол и своју половину задатака савесно и стрпљиво, са много поверења, урадили. Зато захтевамо да и држава испуни све преостале обавезе које је својим потписом и печатом потврдила.

Озбиљни смо људи. Озбиљан посао обављамо, па очекујемо да са озбиљним људима и преговарамо!

Ту смо за вас и вашу децу! Да школе остану оно што су одвајкада биле - места са којих ђаци крећу спремни у живот опремљени знањем, пријатељством, поштењем и правдољубивошћу!

“Влада континитета” не поштује потписано

Пише: Р. С. П.

Представници четири репрезентативна синдиката образовања састали су се 29. августа са председником Владе и ресорном министром, како би разговарали о реализацији Протокола из октобра 2023. године. Саопштење четири синдиката, које су потписали председници, после састанка у Влади Србије преносимо у целини.

У Влади Републике Србије данас, 29. августа 2024. године, одржан је састанак између представника Владе Републике Србије и репрезентативних синдиката из области образовања.

Тема састанка, како су синдикати позивом и обавештени, била је реализација потписаног Протокола из октобра 2023. године.

Након таквог позива очекивали смо да ће на састанку бити предочена динамика, којом ће се повећати зараде запослених у основним и средњим школама предвиђене Протоколом и којим ће зарада наставника почетника бити изједначена са републичким просеком закључно са 01. јануаром 2025. године.

Међутим упркос јучерашњим званичним изјавама министарке просвете представници Владе на данашњем састанку обавестили су синдикате да немају могућност за било какво повећање зарада у 2024. години и да се прво наредно повећање може очекивати тек од јануара 2025. године.

Влада је поново дала само обећање да ће повећање зарада запосленима у

основним и средњим школама бити веће од планираних повећања за остале кориснике из јавног сектора, али тек од следеће године,

Додатну забуну је унело то што је добијена информација од стране Министарства финансија да ће планирано повећање бити различито распоређено наставном и ненаставном особљу.

Затечени смо добијеним информацијама да нову школску годину треба да започнемо без повећања зарада, и да држава до краја календарске године нема новца за додатна повећања.

Неочекивано свакако јесте, да се једног дана саопшти једна, а другог савним другачија информација.

Основне зараде запослених у образовању тренутно су далеко ниже од републичког просека, а обећањима које Влада даје неће се достићи ни у јануару 2025. године.

Протокол који је потписан у октобру 2023. године, након данашњег састанка и информација које смо добили очигледно неће бити реализован у потпуности.

Због свега наведеног сви репрезентативни синдикати најављују заједничку Конференцију за медије за 02. септембра 2024. године у 11 часова испред Владе Републике Србије, на којој ће саопштити планиране активности наредном периоду.

Потпис на Анексу ПКУ за високо образовање још на чекању

Пише: Р. С. П.

Ускоро ће се навршити пуна година од како је Синдикат образовања Србије покренуо механизам за потписивање Анекса ПКУ за високо образовање.

Упркос свим сагласностима надлежних министарстава, усаглашеним текстовима и ангажовању Агенције за мирно решавањерадних спорова, ништа по том питању конкретно није учињено.

Председница Одбора делатности високог образовања проф. др. Марина Миленковић и председница СОС мр Валентина Илић су, покушавајући да стану на крај дискриминацији према запосленима у сектору високог образовања, упутиле 5. јула допис министру финансија Синоши малом и министарски просвете Славици Ђукић Дејановић у којем је писало:

“У више наврата и састанака смо разматрали проблем Анекса ПКУ за високо образовање и дошли до коначног договора усагласивши га са осталим ПКУ из система образовања.

Сматрамо да су запослени у високом образовању дискриминисани по питању

својих права већ дужи период и тражимо од Вас да се држите договора и рокова.

Уколико не буде помака по питању финансирања (потписивања) истог, јер ово одуговлачење изазива револт запослених колега, Синдикат образовања Србије ће предузети радикалније видове синдикалне борбе”.

Како ово писмо министрима није нашло на одјек, нови допис је 22. јула послат на адресу министарке, али и на адресу председника Србије Александра Вучића:

“Молимо Вас да у што хитнијем року помогнете да се потписивање Анекса ПКУ за високо образовање приведе крају.

Напомињемо да је овај Анекс прошао све правне провере Министарства просвете и Синдиката образовања Србије и да су све измене усаглашене са Анексом ПКУ за остале нивое образовања.

Потписивање Анекса ПКУ за високо образовање смо покренули пре скоро годину дана и сва министарства су дала сагласност за потписивање. Ангажована

је Агенција за мирно решавање радних спорова и она је наложила да у најскоријем року исти буде потписан. До сада нисмо добили валидно образложење једино од Министарства финансија, због чега је читава процедура заустављена.

Сматрамо да овај вид игнорисања захтева Синдиката образовања Србије представља дискриминацију према запосленима у сектору високог образовања и стога Вас молимо да хитно буде потписан Анекс ПКУ, чиме би запослени добили иста права као и остали у просвети.

Са свим тим у вези стигла је само информација да је формирана Радна група за рад на Закону о финансирању високог образовања, наравно, без представника Синдиката. На хитну интервенцију, која је уследила из СОС, чланице те Радне групе постале су представнице СОС проф. др. Марина Миленковић са Фармацеутског факултета, проф. др. Славица Манић са Економског факултета и са новосадског Филозофског факултета проф. др. Гордана Бурсаф.

Рад на Изменама и допунама ЗОСОВ

Пише: Николина Јанковић

Радна група за основно и средње образовање је до сада одржала неколико састанака, на којима се, између осталог, указала и потреба за изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања. Договорено је да сви репрезентативни синдикати доставе измене и допуне ЗОСОВ, након којих ће бити сачињен коначан Предлог измена и допуна Закона.

Синдикат образовања Србије је предложио следеће измене и допуне ЗОСОВ:

У члану 108, који уређује одговорност за безбедност деце и ученика, предложено је да се и запослени наведу у акту који установа доноси, а којим се прописују мере, начин и поступак заштите и безбедности деце и ученика. Нема ниједног оправданог разлога, нити на закону заснованог разлога да се из одговорности установе за заштиту и безбедности изоставе запослени као главни носиоци процеса рада. Садашња регулатива члана 108. садржи елемент дискриминације у односу на запослене, што није у духу уставних и законских начела по којима установа образовања обавља своју делатност.

У члану 140, који уређује образовање наставника, васпитача и стручних сарадника предложено је да се из речи "специјалистичке академске студије" додају речи: "специјалистичке струковне студије". Предложеном изменом отклонила би се велика правна несигурност, бројни проблеми изразито неуједначене праксе установа образовања, односно селективног третмана статуса запослених који су завршили ДРУГИ степен специјалистичких струковних студија, с обзиром на чињеницу да су исте препознате као одговарајуће високо образовање и то оно које је еквивалентно степену VII 1, што је својим мишљењима потврдило и само Министарство просвете. Зато нема разлога да буду изостављене из Закона, ово тим пре што постоје лица која су стекла ово образовање и након измена ЗОСОВ 2017. године, на високошколским установама којима је дозволу за рад издало и продужавало је Министарство просвете, а сада су те особе у ситуацији да им послодавци стечено знање и ниво образовања не вреднују, нити третирају еквивалентном VII степену стручне спреме.

У члану 152, који уређује заснивање радног односа у установи је предложено, да у случају када се преузима лице које није на листи, сагласност даје радна подгрупа, а не као у важећем пропису, односно да морају да се сагласе све стране у овом поступку и то директори обе школе, запослени и радна погрупа. Ова законска могућност да установа изврши преузимања запосленог који није на листи, у пракси отвара простор

за злоупотребу огледану у томе да се по својој суштини користан облик преузимања намењен остваривању циља ангажовања мањег броја извршилаца на једном радном месту, не примени, ускраћивањем сагласности од стране директора установе која има слободно радно место, често чак и кад утемељених законских основа и оправданих разлога за ускраћивање сагласности нема. Стога је важно да радне подгрупе за праћење ангажовања запослених, формиране при школским управама, усмеравају овај облик преузимања у циљу да оствари своју сврху рационализације у смислу смањења броја извршилаца на једном радном месту, целисходности наставног процеса, као и уштеде трошкова који тренутно неминовно прате уситњеност ангажовања већег броја извршилаца на једном месту.

У члану 152, код узајамног преузимања запослених, предложено је да се запослени могу преузети само за исти проценат радног ангажовања, а у важећем пропису сада стоји да се може извршити узајамно преузимање запосленим ако је разлика у проценту њиховог радног ангажовања до 20%. У пракси се овај облик преузимања скоро увек реализује за исти проценат. Такође, за овај облик преузимања није прописано прибављање сагласности Радне подгрупе, што може имати оправдање једино ако се реализује за исти проценат, јер разлика у проценту од 20% буде заступљена у оквиру узајамног преузимања (а које радна група не прати), може угрозити друге облике преузимања који имају Законом и Колективним уговором постављен приоритет.

У члану 161, који уређује годишње одморе запослених, предложено је да се дода нови став који би гласио: "Изузетно, запослени који није глаго да искористи годишњи одмор током распуста, услед привремене спречености за рад, услед одсутности са рада због

породиљског одсуства, одсуства ради неге детета и посебне неге детета или услед престанка радног односа у току наставне године, остварује право на годишњи одмор у складу са прописима из става 1. овог члана". Имајући у виду да се у пракси одредба члана 161. става 2. ЗОСОВ примењује на начин да у појединим ситуацијама доводи у питање или онемогућава остваривање права на коришћење годишњег одмора, и то код категорија запослених наведених у предлогу новог става 3, које услед испуњења других законом предвиђених основа одсуства, одмор нису могли користити током распуста, односно којима престаје радни однос у периоду када није распуст, сматрамо неопходним да се изузетак од правила нагласи.

У члану 167, који уређује престанак радног односа запослених, предложено је да се дода нови став који би гласио: "Изузетно, наставнику разредне наставе или наставнику предметне наставе са разредним старешинством, који услове за престанак радног односа из става 1. испуни након почетка школске године у којој се реализује завршна година циклуса наставе, односно образовања и васпитања, радни однос се може продужити до краја те школске године. Овај предлог сачињен је у циљу заштите интереса ученика и ускладу са препознатим оправданим интересом установе, а и самог наставника, чији конкретан допринос у континуитету образовања и васпитања и постигнутом нивоу знања и способности код ученика није сврсисходно прекинути у завршној години генерације ученика чији је разредни старешина.

Напомињемо да нам није познато шта ће од напред предложеног бити усвојено док не добијемо званичан Предлог измена и допуна Закона о основама система образовања, који ће бити и предмет јавних расправа, која ће се одржати у три града у Републици Србији.

Две стране медаље зване минималац

Пише: Борка Вишнић

По први пут након шест година минимална цена рада за наредну годину одређена је кроз дијалог, а не једнострано, одлуком Владе - изјавили су учесници дијалога, чланови Социјално економског савета који учествују у преговорима. Влада је прихватила захтев синдиката да минимална цена рада у 2025. години покрива износ минималне потрошачке корпе (из маја 2024), те ће износити 53.529 динара (457 евра), што је значајно повећање у односу на претходни износ минималца (47.154 динара). Повећање у процентима износи 13,8%, што је у складу са молбом председника Србије који се заложује да се испоштује захтев синдиката и да минималац покрије минималну потрошачку корпу.

Наведено озбиљно повећање прихватили су синдикалци, који се подразумевају, јер су добили што су тражили, али и послодавци, поготово што је Влада и овај пут направила уступак послодавцима да олакша трошак послодаваца тиме што ће бити повећан неопорезиви део зараде.

По изјави министра финансија, буџетска стабилност неће бити угрожена и држава је у могућности да поднесе ово додатно издвајање.

Ова вест је сигурно обрадовала и даље значајан број оних који за свој рад примају искључиво износ минималца, али и оне који уз минималац добију још понешто "на руке". Свима ће бити боље, независно од чињенице да ће добар део повећања до тада већ појести поскупљења оног од чега се живи. Да нема најављеног повећања, било би још горе, кажу и песимисти.

Међутим, како то бива у животу, свака медаља има и другу страну, коју, такође, треба осветлити или макар указати на њу. На пример, то што неко прима минималац званично и уз њега део незванично, може да се односи само на реални сектор, што би рекли економисти, онај од кога сви живимо. То што држава повећава износ неопорезивог дела зараде да нам се послодавци не љуте ако им очекивани профит баш не буде по плану, односи се такође на помоћ реалном сектору, да не кажемо представницима капитала. Држава, такође, својим запосленима мора надокнадити износе плата до минималца, јер су им коефицијенти и цене рада испод сваког нивоа и сваког радара. А њих је сваки повећањем минималца све више. Тако да држави није лако - мора помагати и свет капитала, али и свој свет рада, јер је запосленост у државном да не кажемо јавном сектору све више несигурна и сирота работа.

А да је тиме све заковано на претходном стању, потврдио је и премијер кад је рекао - не дирати у коефицијенте, ни под разно! И тиме обзнанио да је и њима јасно да ће се у новонасталој ситуацији наредне године све више запослених из јавног сектора готово утопити у минималцу и бити на државном додатку до минималца.

Јер, кад се повећа почетна цена, онда и свака врста надокнаде која зависи од врсте и степена сложености послова мора да се повећа, у супротном, ускоро ћемо сви у минималац.

До сада је значајан део запослених већ био у минималцу или готово на минималцу - то се више не односи само на ненаставно особље у свим деловима образовног сектора (од којих неки веома тешко функционишу због незаинтересованости да било ко ради тако мало плаћене послове), већ ће сада поред административно - финансијских радника и запослени са вишим степеном образовања бити готово на минималцу. У студентском стандарду, а сада и високом образовању, ситуација је готово

алармантна, указују наши представници из тих сектора.

Пошто сви радимо у образовању и један од основних задатака нам је да промовишемо знање и образовање као једини исправан пут за напредовање у животу, бићемо све мање уверљиви не само великој, већ и малој деци.

Какав је положај образовања са ове стране медаље и како се то уклапа у потписане, а неспроведене одредбе Протокола?

Протоколом је озваничен став (тадашње) Владе да до краја 2024. просечна плата у образовању буде на нивоу укупне просечне плате. Тиме би почело исправљање дугогодишњег заостајања плата у образовању.

Но, на састанку синдиката са председником Владе и сарадницима саопштено је да пара и повећања у овој години нема, али ће зато "повећање у наредној години бити сигурно двоцифрено". Тиме је саопштено да нема ништа од пристизања просека, али ништа ни од праведне надокнаде за рад просветних радника.

Шта кажу подаци? Анализа економског сектора Савеза синдиката о односу просечних плата и плата у образовању показује колико је требало да буде повећање ове године како бисмо стигли до толико жељеног општег просека.

За јун ове године просечна плата била је 95.804 динара, а у образовању 89.764 динара и потребно је повећање од најмање 15% да би се достигао тај износ. Јер, треба имати у виду и три различите цене рада у образовању и све веће заостајање појединих делова образовног система.

Образовање укупно заостаје 6,3%, основно, средње и домови ученика 9,5%, високо образовање чак 22% а студентски стандард 13,8%. Заиста поражавајуће, поготово за високо образовање, али јоше више за изневерана очекивања свих представника синдиката да ће се напукон кренути са обећања на дела. Ако не за реч, мораће мо се другачије обавезивати.

Заједништво за примену нових вештина

Пише: Борка Вишњић

У Бриселу је средином јуна одржан скуп “на високом нивоу”, који је организовала Европска алијанса за стручну праксу, чији члан је Синдикат образовања Србије. У реализацију су се укључиле и друге организације из структуре Европске уније које се баве запошљавањем и обуком, те је на крају обједињено њихово ангажовање у тзв. Пакт за вештине, као начин будућег ангажовања у подстицању стицања и примене нових вештина.

Полазна анализа за организовање овог скупа је анализа недостатака на тржишту рада и нарастале потребе за новим вештинама, са којима се до сада током образовања и обуке нисмо сретали на начин потребан данашњем и будућем времену. Током дводневног рада биле су реализоване две тематске групне сесије, током којих су учесници представили своје резултате и пројекте, добру праксу и кроз дискусију са експертима могли да сазнају нове приступе и приоритете ЕУ.

Једна од сесија односила се на социјалну инклузију и родну равноправност у стручној пракси, а паралелна сесија била је посвећена стручној пракси и зеленој и дигиталној транзицији. Наредног дана главна тема била је мобилност у учењу учесника у стручној пракси, а паралелна о улози градова и региона у подстицању стручне праксе код ученика.

О недостатку радне снаге саопштени су упозоравајући подаци од стране високих званичника ЕУ, као и подстицаји којима ће се ти недостаци настојати ублажити. Више од деценије мала и средња предузећа, углавном, извештавају о недостатку потребне радне снаге са вештинама које су њима потребне (више од 60% је известило о том недостатку). Како би се ублажила ситуација, ЕУ је припремила акциони план, којим ће се реаговати на решавање проблема - кроз активирање мање представљених структура у радној снази, организовање одговарајућих обука, унапређење

радних услова, привлачење талената из земаља ван ЕУ и олакшавање мобилности радне снаге унутар ЕУ. У том контексту, стручно образовање и стручна пракса могу да буду решење које ће омогућити и обуку у компанијама и стицање вештина током образовања у школској институцији, али и ефикаснији сусрет потреба тржишта рада са наведеним активностима. У ЕУ је идентификован значајан недостатак радника у 42 занимања, међу којима је ИТ сектор, грађевински, здравствени, услужни итд. Индустрија, која се прилагођава новим правилима у зеленој и дигиталној транзицији, такође тражи специфична знања и вештине у примени нових технологија. Током ове сесије представљени су занимљиви примери како се убрзано мењају програми стручног оспособљавања, оспособљавају менаџери за увођење соларне енергије, уводе нови материјали у производњу и сл. Веома је корисно што се у припреми овог скупа посебно наводе задаци учесника у стручној пракси, као и улога социјалних партнера, који током колективног преговарања треба да обезбеде добре радне услове, сигурност и добробит учесника у стручној пракси, као и током социјалног дијалога да укажу на секторе у којима су највише изражене потребе за запосленима или новим вештинама. Такође, истакнута је потреба јачања социјалног дијалога у свим областима у складу са Декларацијом Вал Дишес, усвојеном током белгијског председавања ЕУ.

Посебан део био је посвећен начинима ангажовања и укључивања

младих кроз разне врсте подршке и иницијатива.

Европска алијанса за стручну праксу и Пакт за вештине су покрећули заједничко деловање ради ефикаснијих резултата, што већ сада доводи до бољег повезивања свих чланица и укључених чинилаца, са већим изгледима за успех активности.

Посебна сесија била је посвећена стручној пракси за одрасле, што је све више развијена активност и отвара нове могућности у оквиру програма целоживотног образовања и обуке.

Током овог скупа представљени су нови чланови Европске алијансе за стручну праксу, чиме је показано на који начин се укључују разни чиниоци из бројних земаља и региона, као и различитих компанија са веома занимљивим искуствима и праксом. Од свега тога најзначајније је да постоје механизми и мреже широм Европе, које могу активирати велики број учесника поводом било које од тема које се у ЕУ нађу на врху приоритета. То је нпр. зелена и дигитална транзиција и сви чланови су били укључени или у промоцију те теме или у пројекте којима се обезбеђује промена постојеће праксе у складу са жељеним циљевима.

Наш синдикат намерава да обнови посвећеност циљевима алијансе у будућности током наредног окупљања чланова, пошто смо приступне циљеве остварили у претходном периоду. Стручна пракса кроз дуално образовање постала је саставни део нашег образовног система и успешан показатељ повезивања образовања са потребама тржишта рада. Велики број наших организација део су тог система и кроз сарадњу са њима подстичемо повезивање са другим институцијама и размену ученика и наставника, као и подршку успешном моделу стручне праксе која води рачуна о свим елементима квалитета обуке, сигурности и одговарајуће надокнаде за ангажовање.

СОС у борби за здравље и благостање наставника

Пише: Ирис Сретеновић

Упредконгресној активности Интернационале образовања (EI) у Буенос Аиресу окупило се 250 представника синдиката, чланова узајамних друштава и истраживача из целог света како би обележили 15 година Мреже за образовање и солидарност. Скуп "Суочавање са изазовима и дељење решења за здравље и благостање образовног особља", приређен је у сарадњи са EI, MGEN и UNESCO.

Конгрес је заснован на резултатима истраживања I-BEST, које је обухватило више од 26.000 наставника и помоћног особља са четири континента, пружајући основе за развој стратегија за побољшање услова рада у образовању.

У свом говору, Клотид Трифо, директорка MGEN, нагласила је значај заједничког деловања за остваривање права на квалитетно образовање и социјалну заштиту. Она је истакла да социјална заштита мора бити колективна, инклузивна и заснована на солидарности, а образовни радници кључни амбасадори за преношење тих вредности.

"Ми, чланови узајамних друштава и синдикати, који се залажемо за то да сви имају приступ квалитетном образовању и здравственој заштити, морамо удружити снаге и заједно са другим заговорницима солидарности, јавних услуга и демократије, упутити заједнички апел како бисмо осигурали да свака особа ужива своја неутуђива права (...) Социјална заштита је основни чинилац здравља и благостања. Ова заштита мора бити колективна, инклузивна и заснована на солидарности. Зато блиско сарађујемо са Међународном организацијом рада по питању образовања о социјалној заштити. А ко су бољи амбасадори за преношење ове културе социјалне заштите од образовног особља које је присутно широм света?" - рекла је Клотид Трифо.

Дејвид Едвардс, генерални секретар EI, нагласио је важност подршке менталном здрављу, посебно након пандемије COVID-19, која је показала колико је важно неговати здрава образовна окружења.

"Пандемија COVID-19 је појачала значај негована здравих и безбедних образовних окружења за особље и ученике, наглашавајући кључну улогу подршке менталном здрављу. (...) Интернационала образовања је дубоко посвећена даљем развоју ове важне иницијативе, уз помоћ наших чланица које имају изузетно моћан алат на располагању за унапређење синдикалне агенде здравља и благостања на националном нивоу", закључио је Дејвид Едвардс.

Током Конгреса одржана је радионица "Благостање на послу", која је пружила учесницима прилику да се упознају са стратегијама за побољшање услова рада образовног особља. Учесници су се осврнули на резултате I-BEST барометра, док су реномирани међународни стручњаци, укључујући Данијела Голана, Хуана Хозеа Гиљартеа и Дидијеа Журдана представили податке праксе и политике које промовишу здравље и благостање образовних радника.

Форум решења, кључни део скупа, био је подељен у 13 радионица, где су учесници из различитих земаља делили искуства и идентификовали решења за унапређење здравља образовних радника. Програми радионица су се заснивали на практичним доказима и укључивали су:

- **Радионице за управљање стресом** - осмишљене су да помогну наставницима да науче технике за управљање стресом, вежбе дисања и 'mindfulness'.

- **Физичке активности** - редовно организовање спортских догађаја како би било промовисано физичко здравље.

- **Подршка заједнице** - формирање мреже подршке унутар образовних институција, где особље може да дели искуства и пружи међусобну подршку.

Сви програми се могу прилагодити за различите школе и регионе, што омогућава њихову примену и ширење добрих пракси.

Такмичење плаката, које је организовано током Конгреса, истакло је глобалне иницијативе за унапређење здравља и

THE PATH TO HEALTH AND WELL-BEING OF EDUCATIONAL STAFF

Our initiative directly addresses the results of the 2023 I-BEST survey, which highlighted the need to improve educational staff's mental health and well-being. We focus on developing support programs that encompass emotional, physical, and social well-being.

#MentalHealth
#PhysicalHealth
#CommunitySupport

METHODS

The programs are based on empirical evidence and include:

- Stress Management Workshops: These workshops are designed to provide teachers with tools for managing stress through meditation, breathing techniques, and mindfulness.
- Physical Activities: We organize regular sports events and fitness classes to promote physical health.
- Community Support: We create support networks within educational institutions where staff can share their experiences and provide mutual support.

All programs are adaptable for implementation in different schools and regions, enabling their replication and the spread of good practices.

RESULTS

The expected outcomes include significant stress reduction among teachers, improved overall well-being, and the creation of a more positive school environment. These changes will lead to better working conditions, increased motivation, and productivity of educational staff.

For more information, visit: <https://www.ei.org.net>

благостања наставника, а прве награде освојили су Бразил, УАЕ и Француска. Нама је био интересантан текст шпанског плаката:

"Стање и организација рада излажу образовно особље психосоцијалним ризицима и тако доводе до ситуација које су неповољне за њихово физичко, психолошко или ментално здравље. Потребно је предузети мере за идентификацију и превенцију степена изложености овим ризицима." - Ментално здравље и благостање у образовању - Semafor, Federación de Enseñanza de Comisiones Obreras (FECCOO).

И представници Србије на овом скупу имали су плакат:
- ПУТ КА ЗДРАВЉУ И БЛАГОСТАЊУ ОБРАЗОВНОГ ОСОБЉА, Синдикат образовања Србије

Учешће Синдиката образовања Србије на овом конгресу представља важан корак у унапређењу позиције српског образовног система на међународној сцени. Представници Србије имали су прилику да представе изазове са којима се суочавају наставници у Србији и стекну увид у најбоље праксе из других земаља. Синдикат образовања Србије активно учествује у заштити права и побољшању услова рада наставника, како на локалном тако и на глобалном нивоу, кроз сарадњу са међународним партнерима.

Закључено је да је глобално деловање кључно за унапређење услова рада и благостања образовног особља. Синдикат образовања Србије показао је своју посвећеност кроз активно учешће на овом скупу и спремност да сарађује са међународним партнерима у постизању овог циља. Размена искустава и идентификација решења током конгреса пружили су чврст темељ за даљи рад на унапређењу здравља образовних заједница широм света.

Солидарност у борби за аутономију и квалитет високог образовања

Пише: проф. др Марина Миленковић

Десети Светски конгрес Интернационале образовања (EI) одржан је у Аргентини (Буенос Аирес), од 29. јула до 2. августа ове године. Више од 1.200 представника синдикалних организација из 150 различитих земаља широм света било је у прилици да подели са својим колегама искуства и проблеме са којима се суочавају просветни радници, и искаже солидарност и јединство у борби за бољи статус запослених у просвети.

Заједнички проблеми који се тичу сектора високог образовања су недовољно финансирање, смањење броја запослених уз повећано радно оптерећење и недовољна заинтересованост младих да се одреде за наставничку професију. Упркос тренду повећања јавне потрошње у последњих пар година, јавна улагања у терцијарно образовање су у многим земљама испод један одсто БДП. Политика финансирања високог образовања у различитим земљама зависи не само од социо-економских, већ и институционалних и политичких фактора. Владе у већини земаља улажу у високо образовање у складу са потребама тржишта рада, а у неким регионима света велики удео у финансирању имају приватне компаније, што неминовно доводи до комерцијализације науке. Веће улагање у високо образовање и истраживање је кључно за унапређење глобалног знања и иновација. Земље које снажно улажу у обра-

зовање, често воде у истраживању и развоју, подстичући своју економију и друштвени напредак.

Глобална економска криза, која је настала услед COVID -19 пандемије, довела је у целом свету до смањеног инвестирања у просветни сектор и одлива наставног особља које напушта универзитетску каријеру и прелази на боље плаћене позиције. У будућности ће проблем недостатка наставног кадра бити још израженији, јер постоји све мање интересовање младих за рад у просвети.

Професор Howard Stevenson из Велике Британије је у свом излагању предочио утицај постковид кризе, која је, поред економске кризе, донела и друге изазове високом образовању. Дигиталне информационе технологије и учење на даљину значајно су утицале и још утичу на наставни процес и радне услове. Високошколски професори су морали темељно да промене своје радне навике, а бројни извештаји говоре у прилог повећаном радном оптерећењу и сматрају да овај вид наставе не може бити адекватна замена традиционалном виду наставе у амфитеатрима и лабораторијама. Приликом преласка на *online* учење, у високом школству многи академици су означили оцењивање на даљину као још једно нужно зло. Јавиле су се бројне дилеме и питања, а једно од најважнијих је, како обезбедити сигурност на *online* испитима? Употреба овог начина

оцењивања отвара важније питање: шта је суштина учења и како га мерити? На многим универзитетима су свесни тренутне ситуације и посвећују много пажње темељном размишљању, шта студенти морају да знају и како мерити њихове компетенције.

Са друге стране, тежња владајућих структура ка повезивању науке и привреде, у циљу економског развоја једне земље озбиљно прети да угрози интегритет и академске слободе универзитетских професора.

Уз све наведено, у многим земљама су запослени у високом образовању незадовољни својим статусом у друштву и ниским платама, што предствља основни разлог због којег напуштају академску каријеру. Незадовољство актуелном статусом универзитетски професори су у неким земљама исказали јавним протестом. У Аргентини су радикалне мере штедње, које је увео актуелни председник и смањење плата на државним универзитетима, довеле до масовних демонстрација 23. априла ове године. На улицама Буенос Аиреса нашло се више од 500.000 људи, а заједно са професорима и представницима синдикалних организација били су и бројни студенти.

Јединство и солидарност у борби за квалитетно високо образовање на глобалном нивоу били су једна од важних порука 10. Светског конгреса.

Мала упутства за активисте (V део)

Пише: Б. Вишњић

IV ДЕО

Главни процеси у образовном сектору и радни услови запослених у образовању

Главни процеси у образовним секторима земаља учесница у пројекту могу се окарактерисати као **сталне реформе образовања** - појединих сектора или система у целини. За земље чланице ЕУ је то усклађивање са препорукама образовних политика европских институција, а за земље које су у процесу приступања, такође за усвајање стандарда које препоручује ЕУ. Реформе су углавном повезане са увођењем жељених исхода према циљевима који остварују вредности које промовише ЕУ, а посебно за повезивање образовања са потребама тржишта рада и прихватањем стандарда запошљивости и променама образовања које то обезбеђују. Неке од реформи су озбиљне промене које пред наставнике постављају додатне затеве - у професионалном погледу да стичу нова знања, вештине и компетенције, али све од њих траже и **додатне административне обавезе** које већина наставника сматра и додатним радним оптерећењем. Поред тога, запослени у образовању су професија високе просечне старости и многи наставници у добу пред пензијом не исказују спремност за прихватање нових метода и нових вештина које траже и додатно ангажовање. То је посебно дошло до изражаја од почетка прошле године када је пандемија вирус COVID 19 довела до затварања школа и преласка наставе на онлине реализацију програма. Сви су се морали веома брзо прилагодити и иновирати своја сазнања или стећи нова у реализацији онлине наставе. Поред тога, ванредна ситуација је довела до изузетне оптерећености наставника, који су користећи сопствене ресурсе имали готово целодневне радне активности, поготово у комбиновању редовне и онлине наставе, уз бригу и о образовању сопствене деце и о здрављу породице.

Питања додатног радног ангажовања и **изостанак надокнаде за додатни рад**, једно је од важних питања на којима синдикати мора-

ју својим акцијама заступати права запослених да буду адекватно награђени за свој рад. Надокнада за коришћење личних ресурса током онлине наставе је такође међу тим питањима.

Од решавања тих питања зависи и однос запослених према синдикату, јер с правом очекују да их синдикат заступа и обезбеди позитиван исход.

Једна од важних области радних услова је и **здравље и безбедност на раду**. На почетку пандемије ово су била горућа питања - на који начин обезбедити заштиту запослених у обављању посла уколико се настава у условима пандемије одржава у школском простору, заштиту деце и поштовање мера као и обезбеђивање свих материјалних услова за спровођење тих мера. Синдикати који су кроз социјални дијалог учествовали у припреми и реализацији мера исказали су одговорност и ојачали своју позицију међу запосленима.

Поред тога, синдикати који су обезбедили додатну подршку запосленима зараженим вирусом COVID 19 и надокнаду за одсуство са рада у износу од 100% такође су ојачали своју позицију и одговорили на потребе запослених.

У категорији здравља и безбедности је и стрес запослених на раду, који је такође питање које синдикат треба да постави и предложи решења која ће обезбедити подршку запосленима у стварању радних услова којима ће се смањити стрес на радном месту.

Од општих процеса на положај запослених у образовању утицај имају **неповољна демографска кретања**. Због све мањег броја деце школског узраста затварају се многа одељења, поготово у мање развијеним и руралним подручјима, те долази до вишка запослених у образовању. Начини решавања проблема технолошких вишкова у којима синдикати имају незаобилазну улогу, враћају поверење у значај и снагу синдиката. То је случај у неким земљама, док друге извештавају о недостатку квалификованих наставника, што утиче на смањење квалитета образовања и угрожава положај

запослених у образовању.

Синдикати образовања се, углавном, не баве уско професионалним питањима, али су заинтересовани за реализацију обавезног **стручног усавршавања и условима** које запослени морају да испуне, без обзира да ли трошкове надокнађује установа, локална заједница или усавршавање финансирају сопственим средствима. Решавање тих питања је за запослене веома важно и синдикат се залаже да се све обавезне додатне активности реализују без додатног финансирања самих запослених.

Поред тога, питање **броја ученика у одељењу**, такође, утиче и на квалитет образовања и радне услове наставника. Без обзира на статистичке податке о просечном броју ученика у одељењу, многи наставници су изложени додатном оптерећењу радом са великим бројем ученика. У исто време, број ученика у одељењу утиче и на одлуку о постојању одељење и могућности да наставник има са ким да ради или ће бити проглашен технолошким вишком. Број ученика се регулише без консултације са синдикатима уредбом просветних власти и синдикати својим ангажовањем настоје да се уредбе измене и флексибилнијим односом обезбеди радно место и одговарајући радни услови наставницима.

У област учешћа синдиката у одлучивању важан део чини **праћење имплементације усвојених одлука**. За запослене је значајно уколико синдикат током колективног преговарања успе да се прихвати решења повољна по запослене и то се рачуна у значајан успех синдикалног деловања. Међутим, испоставља се да је, такође, важно имати механизме којима се прати остваривање новостечених или раније успостављених права запослених. Често се дешава да се стечена права и прихваћене обавезе не реализују и синдикати са својим активистима морају пратити - да ли до изостанка долази нехатом или намерном опструкцијом или руководства у установи или представника локалне заједнице. Такође, веома је

важно да чланови синдиката у свим тим ситуацијама имају одговарајућу правну заштиту и заступање у остваривању својих права. Значај синдиката у радно - правној заштити је један од кључних мотива опредељивања великог броја запослених за учлањење у синдикат.

Све ово су питања која се односе на радне услове запослених у образовању и налазе се у садржају социјалног дијалога - без обзира да ли се реализује на нивоу установе локалном нивоу или националном нивоу.

Поред ових, у "тешка" синдикална питања на агенди социјалног дијалога је стално питање **лошег материјалног положаја запослених** и неадекватних надокнада за веома одговоран рад који обављају висококвалификовани наставници у комплексним условима. Преговори о побољшању материјалног положаја запослених и повећања плата су у условима економске кризе препуштени одлукама преставника финансијске власти и углавном више нису предмет социјалног дијалога. Многе земље су сматрале да ће се укидањем социјалног дијалога и о овим важним питањима брже опоравити унилатералним доношењем одлука, али се испоставило да су се брже опорављале земље које су задржале или прве вратиле социјални дијалог у регуларне токове. Такође је познато да су се у многим земљама смањила финансијска улагања у образовање, са оправдањем да је то у готово свакој земљи најбројнија делатност и да у време кризе и штедње треба смањивати плате. Опоравак је значио дуготрајан повратак на пређашње позиције, али о стварном побољшању материјалног положаја запослених у образовању нема још речи у великом броју земаља. То је истовремено значило и напуштање делатности и одлазак великог броја запослених из образовања у просперитетније делатности. То је у исто време и простор за ангажованаје недовољно

квалификованих наставника на упражњена радна места. Синдикати упозоравају на ове неповољна кретања, а од социјалних партнера и њиховог утицаја на доносиоце финансијских одлука зависи да ли ће се десити неки позитивни помаци у тој области. За сада су у првом плану за побољшање материјалног положаја запослених у здравственом сектору, због изузетно напорног додатног ангажовања током пандемије.

Положај запослених у образовању се погоршава у многим земљама. Запослени у образовању су деценијама имали регулисану позицију у оквиру јавног сектора, јер се у свим земљама образовање сматрало јавним добром које обезбеђује обавезно образовање за све. Међутим, последњих година је изражена приватизација образовања и у образовању, која неповољно утиче на остваривања права на образовање за све, а додатно уноси разлике у положај запослених у јавном и приватном сектору. Веома је снажно изражен тренд слабљења позиције запослених у јавном сектору образовања. Запосленост у образовању се подразумевала као радно ангажовање на неодређено време, које даје сигурност запосленом у остваривању свих права и обавеза које из тог статуса произилазе и државе су својим политикама то омогућавале. Новим политичким оријентацијама многих европских влада јавни сектор образовања се, углавном, сматра трошком који не треба да финансира држава у мери о којој је то до сада радила, већ је то простор на коме могу да се остваре значајне уштеде. Тиме се и значајан број запослених довео у позицију несигурног рада, са кратким радним уговорима који трају колико и непосредни рад у настави, са неизвесном обновом радног уговора у наредној школској години. Уговори на одређено време били су карактеристични само за сектор високог образовања у периоду изборног циклуса у наставничка звања, док су запо-

слени наставници у нижим нивоима образовања по правилу имали уговоре о сталном радном ангажовању, а на одређено време само у изузетним случајевима за време замене одсутног наставника.

Представници синдиката из земаља учесница пројекта су известили о забрињавајуће високој стопи несигурног рада у образовању. У неким земљама се то десило као последица забране запошљавања у целом јавном сектору и наметнутих мера штедње, а у другима као последица владиних политика. Резултат је у свим земљама велики број запослених наставника који немају радне уговоре о сталном раду. Негде тај број износи и петину укупног броја наставника. То значи да њима нису обезбеђени елементарни услови за нормалан живот и рад - махом је реч о млађим наставницима који одлажу и заснивање породице док не реше питање запослења, док су на радном месту несигурни у наставак радног ангажовања. У исто време због неизвесне будућности нису заинтересовани ни за учлањење у синдикат, без обзира што им синдикат може пружити правну помоћ и сваку врсту подршке до остварења циља, а то је стални радни однос. Синдикати у својој комуникацији са социјалним партнерима указују на негативне последице овакве ситуације и потребу трајног решења положаја ове категорије запослених. У свим тим ситуацијама долази и до грубог кршења Закона о раду, који дозвољава рад на одређено време до две године, а у образовању има доста случајева дугогодишњег рада на одређено време, са образложењем да се на образовање не примењују те одредбе. Без обзира што та категорија запослених углавном нису чланови синдиката, треба да буду у фокусу деловања и притисака на надлежне да се реши њихов положај.

/ Крај у наредном броју /

БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ ● Телефон: (011)32-33-229 ● Тираж: 4000 ● www.sind-obr.org.rs ● E-mail: obrazovanje@sindikat.rs ● Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ ● Штамп: СИГНЕТА - Београд

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд ● Главни уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ ● Уредник: САША ЛУКОВИЋ ● Редакцијски колегијум:

CIP - Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд 331.105.44(497.11)

СИНДИКАЛНО перо : лист Синдиката образовања Србије / главни уредник Валентина Илић. - Год. 1, бр. 1 (2001)- . - Београд : Синдикат образовања Србије, 2001- (Београд : Сигнета). - 30 цм Месечно. ISSN 1451-7574 = Синдикално перо COBISS.SR-ID 120073740

Средња школа "Краљ Петар I"

Пише: Ђорђе ПЕТРОВИЋ

Ученици стичу веома висок ниво општег образовања, које је изузетно добра основа за њихово даље школовање и напредовање. Ученици ове школе носиоци су многобројних награда од општинских, регионалних, републичких до међународних. Сегмент машинства и обраде метала обухвата занимања трећег и четвртог степена. Трећи степен похађају будући оператери машинске обраде и механичари моторних возила, а четврти степен образовања стичу техничари за компјутерско управљање (CNC) машинама. На-

Школа је основана у Тополи септембра 1925. године као Занатско-трговачка школа. Током читавог века запослени у Школи су се трудили да одговоре на потребе тржишта и образују ученике различитих образовних профила. Почело је образовањем будућих трговаца, а 1962. године је дошло до разврставања смерова и образовних профила, којих је једном тренутку било и више од двадесет. У септембру 1964. године формирана је гимназија.

Спајањем у средњошколски центар створена је јединствена образовна установа која је покрила све, до тада, у Тополи зас-

тупљене средњошколске профиле и смерове, укључујући и гимназију.

У Средњој школи "Краљ Петар I" данас се образују ученици за шест образовних профила, а наставници се труде да у позитивној и мотивишућој атмосфери, применом савремених метода наставе и практичне примене научног, ученицима пренесу потребна знања и пруже сигурну основу за њихово даље школовање и рад у струци.

Настава се реализује у три посебна подручја рада: Гимназија, Машинство и обрада метала, Пољопривреда, производња и прерада хране.

У оквиру Гимназије постоји друштвено-језички смер. Овде

става се обавља у савременим кабинетима.

У Школи се успешно образују будући пољопривредни техничари дигиталних технологија и ветеринарски техничари са много практичне наставе на школској економији која има 80 хектара земљишта под ратарским и воћарским културама, као и богат сточни фонд. Ученици смера ветеринарски техничар практичну наставу обављају и у локалним ветеринарским станицама. Ученици су имали прилику да учествују у међународном пројекту „Знањем померамо границе”, током којег су похађали стручну праксу у Будимпешти.

Представљамо нашу чланицу